
РОЗДІЛ IV. ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО; ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

УДК 339.3:346.6

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.01.45>

ПОНЯТТЯ ТА ПРИРОДА ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ ЯК ОБ'ЄКТУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Аксиюков С.М.,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри

права Європейського університету

ORCID: 0000-0001-5071-0877

Аксиюков С.М. Поняття та природа віртуальних активів як об'єкту правового регулювання в господарській діяльності в Україні.

У статті розкрито проблематику визначення поняття та економіко-правової природи віртуальних активів крізь призму їх правового регулювання на національному та міжнародному рівнях. Визначено фактори, що обумовлюють активне використання віртуальних активів в господарській діяльності по всьому світу та, відповідно, актуальність обраної тематики наукового дослідження: інформатизація усіх сфер суспільного життя, технологічний бум, поява нових інформаційно-комунікаційних технологій, що здатні істотно оптимізувати бізнес-процеси, глобалізаційні процеси в міжнародній економіці тощо. Акцентовано увагу на відсутності уніфікованого підходу до визначення поняття та юридичної природи віртуального активу та наявності різних векторних підходів до вирішення цього питання у вітчизняній та зарубіжній науці: ототожнення віртуальних активів із категорією віртуальної валюти; визначення віртуального активу через поняття «інформація» або «дані»; розмежування категорій «віртуальна валюта» та «віртуальні активи» як частина та ціле тощо. Зроблено висновок про важливе значення використання класифікації віртуальних активів за критерієм їх функціонального призначення для формування механізму їх диференційованого правового регулювання. Також зосереджено увагу на відсутності єдиного легального підходу до визначення сутності віртуальних активів в українській правовій системі. Проаналізовано відповідні положення Закону України «Про віртуальні активи», проекту Концепції державної політики у сфері віртуальних активів, проекту Закону «Про обіг криптовалюти в Україні» № 7183 від 06.10.2017, Закону «Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні» № 7183-1 від 10.10.2017 та Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо стимулювання

ринку криптовалют та їх похідних в Україні)» № 7246 від 30.10.2017. Зосереджено увагу на необхідності узгодження положень Цивільного кодексу України та Закону України «Про віртуальні активи» в частині визначення сутності віртуального активу як об'єкту цивільних прав.

В якості висновків проведеного наукового дослідження автором визначено концептуальні проблеми визначення сутності та природи віртуальних активів як об'єкту правового регулювання та запропоновано конкретні шляхи їх вирішення, а саме: конкретизація законодавчого визначення віртуальних активів в Законі України № 2074-IX; закріплення законодавчого визначення природи віртуального активу; законодавче закріплення діяльності у сфері віртуальних активів та віртуальних валют в Класифікаторі видів економічної діяльності тощо.

Ключові слова: віртуальні активи; криптовалюта; господарська діяльність; економічне право.

Aksiukov S. Problems of defining the concept and nature of virtual assets as an object of legal regulation in economic activity in Ukraine.

The article reveals the problem of defining the concept and nature of virtual assets through the prism of their legal regulation at the national and international levels. The factors determining the use of virtual assets in economic activity around the world and, accordingly, the relevance of the chosen topic of scientific research are determined: informatization of all areas of social life, technological boom, emergence of new information and communication technologies, which can significantly optimize business processes, globalization processes in the international economy, etc. Attention is focused on the lack of a unified approach to defining the concept and legal nature of a virtual asset and

the presence of various approaches to solving this issue in national and foreign science of law: identification of virtual assets with the category of virtual currency; definition of a virtual asset through the concept of "information" or "data"; distinguishing the categories "virtual currency" and "virtual assets" as a part and a whole, etc.

A conclusion was made about the importance of using the classification of virtual assets according to the criterion of their functional purpose for the formation of the mechanism of their differentiated legal regulation. Attention is also focused on the lack of a single legal approach to determining the essence of virtual assets in the Ukrainian legal system. There were analyzed relevant provisions of the Law of Ukraine "On Virtual Assets", the draft Concept of State Policy in the Field of Virtual Assets, drafts of the Law "On the Circulation of Cryptocurrencies in Ukraine" No. 7183 dated 06.10.2017, the Law "On Stimulating the Market of Cryptocurrencies and Their Derivatives in Ukraine" No. 7183 dated 10.10.2017 and the Law "On Amendments to the Tax Code of Ukraine (regarding stimulation of the market of cryptocurrencies and their derivatives in Ukraine)" No. 7246 dated 30.10.2017 in the article. Attention is also focused on the need to harmonize the provisions of the Civil Code of Ukraine and the Law of Ukraine "On Virtual Assets" in terms of defining a virtual asset as an object of civil rights. As the conclusions of the conducted scientific research, the author identified the conceptual problems of defining the essence and nature of virtual assets as an object of legal regulation and proposed specific ways to solve some of them, namely: specification of the legal definition of virtual assets in the Law of Ukraine No. 2074-IX; consolidation of the legal definition of the nature of the virtual asset; legislative consolidation of activity in the field of virtual assets and virtual currencies in the Classifier of types of economic activity, etc.

Key words: virtual assets; cryptocurrency; economic activity; economic law.

Актуальність теми. Сучасний розвиток суспільства характеризується активною розбудовою цифрової економіки, діджиталізацією механізму публічного управління та зростанням цінності інформації, в тому числі електронних даних, як особливого об'єкту правової охорони. Ще буквально 70 років тому господарська діяльність мала яскраво виражену матеріалізовану форму, сувору територіальну прив'язку до місця функціонування ключових господарських процесів та не передбачала дистанційні технології здійснення навіть окремих етапів виробництва, не кажучи вже про господарювання повністю в онлайн площині та існування ІТ-бізнесу. Сьогодні ж відбувається активна розбудова інформаційного су-

спільства, на фоні якої людина переглядає свої уявлення про такі ключові категорії економічного права, як договір, товар, розрахунок, дохід, а також формується взагалі нова парадигма господарської діяльності. Так, на сучасному етапі розвитку цифрової економіки суб'єкти господарювання по всьому світу вже активно переходять від класичної моделі матеріалізованого виробництва та платіжних операцій із залученням готівкових коштів до електронної господарської діяльності, створення та реалізації інформаційних товарів, впровадження різноманітних інформаційно-телекомунікаційних інструментів в процес господарювання, що оптимізують в цілому господарські процеси, уможливають дистанційне здійснення окремих етапів господарської діяльності (укладення електронних договорів, здійснення розрахунків у цифровій площині тощо).

Інформатизація та активний розвиток технологій неабияк вплинули на сферу господарської діяльності в частині її фінансового забезпечення та платіжних операцій. Як результат, в усіх розвинутих країнах суб'єкти господарювання все ближче і ближче знайомляться з сучасним феноменом електронних грошей, криптовалюти та в цілому віртуальних активів. Зараз окремим перспективним видом господарської діяльності стає майнінг, тобто створення за допомогою спеціального обладнання нових блоків в блокчейн чи іншій системі ідентифікації та оборотоздатності відповідного віртуального активу з метою отримання прибутку у вигляді Bitcoin чи інших різновидів криптовалюти. Глобалізаційні процеси в економіці та збільшення транскордонних зв'язків між суб'єктами господарювання різних країн об'єктивно обумовлюють формування єдиної цифрової економічної площини, де не відчуватимуться соціально-економічні кордони між державами, а інфляція (знецінення грошей та зниження їх купівельної спроможності) більше не матиме вирішального впливу на рентабельність та прибутковість господарської діяльності. Основою такого нового міжнародного економічного ладу стають віртуальні активи (різні види криптовалюти, NFT, токени тощо).

З урахуванням вищезазначеного, актуальність тематики цієї наукової роботи обумовлена: 1) активною розбудовою цифрової економіки у світі та в Україні, зокрема; 2) ухваленням спеціального нормативно-правового акту у сфері обороту віртуальних активів в Україні, що розпочав процес легалізації віртуальної валюти; 3) євроінтеграційними процесами в Україні та затвердженям 20.04.2023 року нових регуляторних правил нагляду та захисту прав споживачів щодо криптовалют в ЄС - Markets in Crypto assets (MiCA); 4) відсутністю у європейських країнах єдиного нормативного підходу до визначення правового статусу віртуальної валюти як основного виду

віртуальних активів; 5) воєнним станом, складною економічною обстановкою в країні та гострою потребою у створенні інвестиційно привабливої цифрової галузі національної економіки.

Метою цього наукового дослідження є аналіз існуючих доткринальних підходів до визначення поняття віртуального активу, а також його природи як економіко-правової категорії.

Основна частина. Дослідження будь-якого механізму правового регулювання приречено на невдачу у разі відсутності ґрунтового аналізу сутності об'єкту такого правового регулювання. Від визначення поняття віртуальних активів залежить подальше визначення меж правового регулювання в цій сфері, кваліфікація правовідносин, що підпадатимуть під дію спеціального законодавства, визначення функціонального призначення віртуальних активів та відповідно концепція правового регулювання відносин, що виникають у цій сфері. Цілком логічним є існування різного правового режиму віртуальних активів в країнах, які по-різному законодавчо визначають їх статус: як платіжний засіб (Німеччина), як неоподаткований актив (Канада), як нематеріальне благо (Україна) тощо. Саме тому, перше питання, на яке має надати ґрунтовну відповідь законодавець в процесі створення нормативно-правової бази у сфері віртуальних активів: що таке «віртуальний актив», яка його природа (це засіб платежу, чи все таки товар або взагалі інша категорія?).

На сучасному етапі розвитку правознавства та економічної науки відсутній уніфікований доктринальний підхід до визначення сутності віртуального активу. Так, існує наукова позиція ототожнення віртуального активу із віртуальною валютою, в межах якої віртуальний актив визнають аналогом віртуальної валюти, що створена на основі технології розподіленого реєстру. Дотримуючись цієї концепції, А.Й. Іванський визначає віртуальну валюту як один з різновидів нерегульованих цифрових грошей, які створюються й контролюються їхніми розроблювачами, використовуються й приймаються членами віртуального співтовариства [1]. Не можемо погодитись із цим доктринальним підходом з огляду на звужене розуміння функціонального призначення віртуальних активів як виключно віртуальної валюти, що використовується в платіжних, розрахункових цілях. Існує і інший науковий підхід до розкриття поняття віртуальних активів через категорію «інформація». Так, С.О. Грицай при аналізі законодавчого визначення віртуальних активів, що міститься в Законі України № 2074-IX, пропонує розуміти під цим поняттям нематеріальне благо у вигляді інформації в електронній формі [2]. Такий науковий підхід до визначення сутності віртуального активу унеможливує застосування його в подальшому в платіжних цілях,

дозволяючи лише використовувати його максимум як актив, що може потенційно бути внесений в статутний капітал підприємств. Разом із цим, якщо віртуальний актив розуміти як інформацію, то у разі спроби його використання в комерційній діяльності виникає безліч проблемних аспектів: зокрема, чи має право держава оподатковувати інформацію як таку чи операцію по обміну інформацією, коли одні віртуальні активи обмінюємо на інші. З одного боку, цей доктринальний підхід до визначення природи віртуального активу цілком узгоджується із обраною вітчизняним законодавцем концепцією «віртуальні активи ≠ законний платіжний засіб». З іншого боку, вітчизняне законодавство про віртуальні активи, яке ґрунтується на такому розумінні їх правового статусу, пов'язаному із «побоюванням» держави у створенні в українській економіці сприятливих для відмивання через віртуальні активи коштів, отриманих злочинним шляхом, спричиняє колізійність вітчизняних регуляторних правил у сфері крипторинку із законодавством деяких держав ЄС, де віртуальна валюта вже активно використовується як платіжний засіб (Німеччина, Швеція тощо).

У цьому контексті також є слушною думка Овчаренко А.С. стосовно різного змістовного навантаження понять «віртуальні активи» й «криптовалюта», оскільки криптовалюти є одним із видів «децентралізованих віртуальних валют», тобто значно вужче за поняття «віртуальні валюти», і тим паче за поняття «віртуальні активи» [3].

Також при визначенні статусу віртуальних активів в зарубіжній літературі вченими акцентується увага на важливому значенні їх класифікації, яка має бути закладена у фундамент диференційованого правового режиму віртуальних активів, що можуть виконувати різні функції, мати різні способи створення, підлягати/не підлягати обміну на фіатні гроші тощо. Так, різне нормативно-правове регулювання має бути сформоване для віртуальних валют, що підлягають і не підлягають конвертації [4, с. 77], [5, с. 8-9]. Яскравим прикладом перших є Bitcoin, у той час як неконвертовані віртуальні валюти можна віднайти в комп'ютерних іграх.

Закон № 2074-IX містить в собі дещо іншу нормативну класифікацію віртуальних активів на:

- 1) *незабезпечені віртуальні активи* не посвідчують жодних немайнових прав, наприклад, криптовалюта, ціна якої напряму залежить від стану ринку, спекуляцій на біржах тощо. У разі різкого падіння криптовалюти в ціні, її власник вже не може пред'явити претензії до суб'єкта, в кого було придбану цей віртуальний актив;
- 2) *забезпечені віртуальні активи* ґрунтуються на існуванні майнових зобов'язання певних фізичних або юридичних осіб, наприклад, stablecoin, що гарантується валютним банків-

ським депозитом. Поєднавши в собі ознаки класичного фінансового інструменту та криптовалюти, stablecoin дає змогу власнику як використувати його в межах програмного забезпечення, так і обміняти його на валюту за встановленим курсом.

У частині 1 ст. 1 Закону України «Про віртуальні активи» від 17.02.2022 року № 2074-IX закріплено термінологічне визначення віртуальних активів як нематеріального блага, що є об'єктом цивільних прав, має вартість та виражене сукупністю даних в електронній формі, існування та оборотоздатність якого забезпечується системою забезпечення обороту віртуальних активів. З урахуванням закріплено визначення не можемо залишити поза увагою так званий термінологічний «дисонанс» між положеннями Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) та Закону № 2074-IX.

Законом України від 10.08.2023 № 3320-IX шляхом внесення змін до положень ч. 1 ст. 177 ЦК України було доповнено перелік об'єктів цивільних прав та додано до нього цифрові речі. Крім того ч. 2 цієї статті доповнено положенням про можливість існування об'єктів цивільних прав у матеріальному світі та/або цифровому середовищі [6]. На наше переконання, використання категорії «цифрова річ» як різновиду речей, по-перше, не узгоджується з концептуальним цивілістичним підходом до розуміння речі як фізично існуючого в матеріальному світі предмету та, по-друге, порушує усталену ще з часів римського права систему поділу всіх об'єктів цивільних прав на тілесні, тобто предмети матеріального світу (речі та майно), і безтілесні, тобто нематеріальні блага (об'єкти права інтелектуальної власності, особисті немайнові блага, інформація). Таким чином, відповідні законодавчі зміни, спрямовані на розширення кола об'єктів цивільних прав, є суперечливими та взаємовиключними, оскільки вітчизняний законодавець, з одного боку, розмежує матеріальний світ, де існують речі, та цифрове середовище, де виникають «цифрові речі», в тому числі і віртуальні активи, а з іншого боку, оперуючи терміном «цифрова річ» та включаючи норми про цей об'єкт цивільних прав в Главу 13 ЦК України наштовхує правозастосовця до висновку, що річ та цифрова річ співвідносять між собою як частина та ціле [6].

На мою думку, для узгодження положень ЦК України та Закону України № 2074-IX в частині регламентації правового статусу об'єктів, що виникають в цифровому середовищі, зокрема, віртуальних активів необхідно замінити термін «цифрова річ» поняттям «цифровий актив» та перенести положення ЦК про цей об'єкт цивільних прав, враховуючи його особливу природу (нематеріальна форма, але майновий зміст) в окрему

главу ЦК України. У вітчизняному законодавстві поряд із віртуальними активами використовується також поняття електронних грошей. Так, Законом України від 12.01.2023 № 2888-IX легалізовано електронні гроші в платіжній системі України, а електронні гаманці прирівняні за своїм статусом до банківських рахунків. З моменту набрання чинності Законом України № 2888-IX в нашій державі стало можливим сплачувати електронними грошима податки, інші загальнообов'язкові платежі, платежі за комунальні послуги, а суб'єкти господарювання тепер можуть здійснювати розрахунки коштами з електронних гаманців [7]. Чи означає це можливість розрахуватись за отриманий товар чи сплатити єдиний податок криптовалютою в Україні? Ні, оскільки e-money та віртуальна валюта – це різні категорії відповідно до чинного законодавства та усталеної зарубіжної практики. Ці два поняття можна розмежувати за допомогою критерію «централізованості» їх випуску та обігу та ступенем контролю з боку держави. Криптовалюта, як і більша частина віртуальної валюта, є децентралізованими коштами, тобто її емісія та облік відбуваються автономно (без суттєвого внутрішнього контролю чи зовнішнього адміністрування з боку держави). Так, згідно із Законом України «Про платіжні послуги» [8] та Положенням про випуск електронних грошей та здійснення платіжних операцій, затверджених постановою Правління НБУ від 29.09.2022 № 210 [9], для отримання статусу законного засобу платежу електронні гроші мають бути випущені банком чи установою електронних грошей в чітко усталеному законодавству порядку. У зв'язку із тим, що емісія, обіг електронних грошей тепер перебуває в юридично регламентованій площині, то на відміну від криптовалюти чи будь-якої іншої децентралізованої віртуальної валюти, зберігання на електронних гаманцях вже стають об'єктом фінансового моніторингу та контролю з боку уповноважених державних органів, і як наслідок на e-гроші держава здатна накласти арешт або стягнути кошти з електронного гаманця для погашення податкового боргу.

На наше переконання, обраний національним законотворцем підхід до кваліфікації віртуального активу як суто нематеріального блага є помилковим, таким, що не відображає загальної світової тенденції до визначення його як особливого виду майна. Представники Мінцифри та експерти, що входили до робочої групи з підготовки Закону України «Про віртуальні активи», обґрунтували вибір концепції «віртуальний актив – нематеріальне благо» двома ключовими факторами: 1) правилами бухгалтерського обліку, згідно з якими нібито помилково визначати віртуальні активи майном; 2) бажанням надати більшу свободу учасникам ринку віртуальних

активів [10]. Водночас, на мою думку, такий законодавчий підхід навпаки створює ще більше перешкод для ефективного обігу віртуальних активів, в тому числі в господарській діяльності, оскільки ставить під велике питання можливість використання щодо віртуальних активів класичних договірних конструкцій (купівлі-продажу, міни тощо), предметом яких відповідно до чинного законодавства виступають частіше за все майно, речі, гроші.

Законодавчо закріплена немайна природа віртуальних активів може спричинити велику кількість проблем у правозастосуванні, зокрема:

1) проблема використання віртуальних активів як предмету застави, оскільки останнім може бути виключно майно відповідно до статті 576 ЦК України [13], ст. 4 Закону України «Про заставу» [11]).

2) проблема концептуальної неузгодженості у визначенні природи віртуального активу, який, з одного боку, є нематеріальним благом, а з іншого боку визнається об'єктом права власності, що може виступати предметом правочинів.

3) проблема зарахування віртуальних активів суб'єкта господарювання до ліквідаційної маси у разі початку процедури банкрутства, оскільки згідно з ч. 1 ст. 62 Кодексу України з питань банкрутства до складу ліквідаційної маси включаються всі види майнових активів (майно та майнові права) банкрута, які належать йому на праві власності або господарського відання [12]. Хоча віртуальний актив є об'єктом права власності відповідно до статті 6 Закону України № 2074-IX, разом з тим його майнова природа законотворцем заперечується, а основний законодавчий акт, що регулює провадження у справах про банкрутство взагалі не містить жодної норми про віртуальні активи.

З огляду на існуючий стан правового регулювання віртуальних активів в Україні та сумнівну законодавчу концепцію визначення цього об'єкту як нематеріального блага підкрдається сумнів, що вітчизняний законодавець переслідував мету запровадити цілий масив адміністративних методів регулювання господарської діяльності, повністю чи частково пов'язаної із віртуальними активами (оподаткування операцій з віртуальними активами, накладення арешту, на віртуальні активи фінансових моніторинг віртуальної власності тощо) задля забезпечення публічних інтересів, наповнення державного бюджету та встановлення державного контролю в цій сфері правовідносин. При цьому в частині створення механізмів реалізації та захисту прав приватних суб'єктів на віртуальні активи, економічного стимулювання використання віртуального активу в господарській діяльності національний правотворець далекий від верховенства права, юридичної визначеності, передбачуваності правового регу-

лювання та закріпленого статтею 3 Конституції України людиноцентризму.

Висновки. Підсумовуючи проведений вище аналіз доктринальних підходів до визначення поняття та правової природи віртуальних активів, можемо окреслити певні напрямки вдосконалення концепції національного механізму регулювання їх обігу:

- конкретизація законодавчого визначення віртуальних активів в Законі України № 2074-IX та узгодження норм ЦК України в частині регулювання цифрових речей як особливо-го об'єкту цивільних прав;

- закріплення законодавчого визначення природи віртуального активу як особливого майна, що являє собою цифровий майновий актив, обіг якого забезпечений системою розподільного реєстру чи будь-якою іншою системою забезпечення обігу віртуального активу;

- законодавче закріплення діяльності у сфері віртуальних активів та віртуальних валют в Класифікаторі видів економічної діяльності;

- вжиття заходів, що дозволять фізичним та юридичним особам, які провадять діяльність у сфері віртуальних активів та віртуальних валют чи у пов'язаній сфері, повноцінно користуватися послугами банківської системи;

- розробка і впровадження механізму добровільного "нульового декларування" віртуальних активів та віртуальних валют з метою забезпечення їх власникам можливості повноцінно користуватися послугами банківської системи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Іванський А.Й. Фінансове право : підручник. 2-ге видання, перероб. та доп. Одеса : Міжнародний гуманітарний університет, 2022. 721 с.
2. Грицай С.О. Правова сутність дефініції «віртуальні активи» у Законі України «Про віртуальні активи». *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2022/05/47.pdf>.
3. Овчаренко А. Правове регулювання віртуальних активів та криптовалют в Україні: сучасний стан і перспективи. *Юридичний науковий електронний журнал*. Випуск 4/2020. С. 201-202. URL: http://lsej.org.ua/4_2020/49.pdf.
4. Dyntu V., Dykyi O. Cryptocurrency in the System of Money Laundering. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2018. Vol. 4, № 4. P. 75-81. URL: <http://www.baltija-publishing.lv/index.php/issue/article/viewFile/539/pdf>.
5. Girasa R. Regulation of Cryptocurrencies and Blockchain Technologies: National and International Perspectives. Palgrave

- Macmillan, 2018. 274 p. URL: <https://www.palgrave.com/us/book/9783319785080>.
6. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст.356 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
 7. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо платіжних послуг : Закон України від 12.01.2023 № 2888-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2888-20#Text>.
 8. Про платіжні послуги : Закон України від 30.06.2021 № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>.
 9. Про затвердження Положення про випуск електронних грошей та здійснення платіжних операцій з ними : Постанова Правління Національного банку України від 29.09.2022 № 210. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0210500-22#Text>.
 10. Мінцифра та експерти пояснили, як працюватиме закон «Про віртуальні активи». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=VGIKgSX6vmk>.
 11. Про заставу : Закон України від 02.10.1992 № 2654-XII. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 47, ст. 642. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-12#Text>.
 12. Кодекс України з процедур банкрутства : Закон України від 18.10.2018 № 2597-VIII Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 19, ст.74. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>.